

- 131 De epistola B. Jacobi Apostoli, cum numer. seqq.
- 133 De Epistola B. Joannis Apostoli, cum numer. seqq.
- 136 De Epistola B. Judæ Apostoli, cum numero seqq.
- 138 Ecclesia Romana bifariam accipitur.
- 139 Verbum Ecclesia, multipliciter usurpatur.
- 140 Ecclesia quomodo fundari dicatur super sacras Scripturas.
- 141 Canonici libri passim Divini vocitari solent.
- 142 De quatuor Ecclesiæ proprietatibus.
- 143 Catholicum quid significet.
- 144 Cur Ecclesia dicatur Catholica.
- 145 Est Ecclesia una.
- 146 Est Apostolica.
- 147 Ecclesiæ descriptio.
- 148 Ecclesia includit justos & peccatores, & num. 152.
- 149 Objicitur contra argumentum, quod solvitur num. seqq.
- 151 Est Ecclesia Catholica visibilis quæ Romana appellatur.
- 153 Fidelis amittens gratiam per peccatum, Fidem retinet.
- 154 Eides, quam habet qui gratiâ caret, vocatur mortua & inutilis.
- 155 Absque charitate potest quis Fidem recipere.
- 156 B. Petrus, & ejus successores primatum Ecclesiæ habent à Christo.
- 157 Quo tempore primatus B. Petro à Christo collatus.
- 158 Illud Matthæi cap. 16. Tu es Petrus, & super hanc petram, &c. exponitur.
- 159 B. Petrum esse fundamentum Ecclesiæ contra hereticos probatur.
- 160 Damnantur heretici, qui primatum Ecclesiæ Romane inficiantur.
- 161 Primatus Ecclesiæ Romane probatur ex Concilio Florentino.
- 162 Hereticus est, qui inficiatur Primatum Ecclesiæ Romane.
- 163 De verbo Primatus, & Primates, cum numer. seqq.
- 166 Primatus Ecclesiæ Romane probatur ex Concilio Niceno.
- 167 Ecclesia Constantinopolitana post Romanam occupat primum locum.
- 168 Ecclesia Romana omnium est caput, Regina & Magistra.
- 169 B. Petrus Ecclesiam Romanam construxit.
- 170 In Hispaniis Archiepiscopus Toletanus Primatum obtinet.
- 171 B. Petrus, & Ecclesia Romana aliis omnibus antefertur.
- 172 Beati Petrus, & Paulus una eademque die martyrii laure à insigniri meruerunt.
- 173 Quo die ac loco.
- 174 Qui Patriarchatus fuerint in Ecclesiæ primordiis, cum numer. seqq.
- 176 De quatuor præcipuis Patriarchis, cum numer. seqq.
- 179 De quinque Basilicis Romæ, quæ Patriarchales vocantur, cum numer. seqq.
- 181 Ementatur caput Renovantes, 22. dist.
- 182 De Scriptoribus Ecclesiasticis, remissivè.

De libris Sacris, five canonicis.

CAPUT XIV.

Geladius I. Summus Ecclesiæ Præsul 51. morum pariter ac literarum præstantia cum primis venerandus, Martii die 2. anni 492. Asterio, & Præsidio Consulibus Felici II. suffectus est, feditque annos 4. menses 8. dies 18. nam obiit dies 20. Novembr. anni 496. habuitque Anastasium II. successorem. De Gelasii vita plausibiliter agunt præter Plarin. & alios, qui de vitis Pontificum tractatus ediderunt, Card. Baron. *Annal. Ecclesiast. tom. 6. anno 492. à vers. Elapsis igitur, cum annis. seqq. Spondan. in aliis Epitome, tom. 1. eisdem annis, Carrill. Annal. anno 492. cum aliis, Illescas Histor. Pontific. tom. 1. lib. 3. cap. 2. Jacob. Gualter. in Chronograph. seculo 5. pag. 370. col. 1. & 5. ubi plures. Habetur etiam tom. 3. Concilior. pag. 617. in edit. Parisiensi anni 1636. & inter Ecclesiasticos Scriptores recensetur in Bibliotheca Sacra, fol. 72. ex D. Hieronymo, & apud Bellarm. de Script. Eccles. seculo 5. anno 492.*

Hic ergo eximius Pontifex inter alia plurima, 2 quæ egregie pro Ecclesiæ utilitate patravit, duplex Romæ Concilium convocasse legitur tertio, & quarto sui Pontificatus anno, & utrumque reperitur d. tom. 3. Concil. ex pag. 661. & in Summa Conciliorum apud Coriolan. anno 494. & 495. In priori de quo in præfenti nobis est differendum, convenientibus Episcopis 70. Libri Sacri & Canonici, & Sanctorum Patrum opera, quæ Ecclesiæ approbatione sunt digna, recensentur, simulque apocryphorum catalogus traditur. Deinde de Ecclesiæ, ac Sedis Apostolicæ autoritate fit sermo. Hujus Concilii (quod ex Romanis vigesimum primum esse vult Padilla in suo Indice, seu Chronographia Concilior. pag. 37.) meminere Card. Baron. sup. anno 494. vers. Placuit autem inter hæc, & ibi Spondan. in Epit. eod. anno n. 3. Carrill. anno 494. Illescas d. cap. 2. ad fin. Theatrum vitæ humanæ tom. 4. lit. L, pag. 79. vers. Paulo post Gelasius, Bibliotheca Sacra fol. 73. in princip. Aug. Barbosa in collectan. ad cap. Sancta, n. 1. 15. dist. Valcarcer. in Epit. Jur. Canon. in d. cap. Sancta.

Sacrorum Librorum canon non est semel editus 3 est in Ecclesia, habetur enim Apostolorum canone 84. in Concilio Florentino sub Eugenio IV in unione Armeniæ, Carthaginensi III. cap. 47. à Leone II. confirmato, Laodic. cap. 59. Tridentino sess. 4. & apud Innocent. I. epist. 3. ad Exuper. Sed in hujusmodi catalogis diversitas aliqua reperitur, ut legenti patebit; nam ex Divinis Scripturis libri nonnulli aliquando dubiæ fidei fuerunt, qui tempore procedente, ab Ecclesia in numero Canonicorum Voluminum sunt relati. Sixt. Senens. in sua Bibliotheca Sancta, lib. 1. sect. 1. vers. Canonici secundi ordinis. P. Suar. de fid. tract. 1. disput. 5. sect. 3. num. 9. Azor. Instit. moral. part. 1. lib. 8. cap. 1. vers. Libri porro.

Ibi: Tametsi Gratianus, ejus prima parte concessa.

Consultas Turrecremat. August. Barbof. Valcarcer, & Acunam in d. cap. Sancta, 15. distinct. quod nendum diminutum, sed etiam mendis Scatens usque ad Gregorianam Decreti correctionem testatur Glossa ultima in præcit. Concil. Roman. tom. 3. Concilior. pag. 664.

Ibi:

Ibi: Scripturas, seu liberos de rebus Ecclesiasticis.

4 Sixtus Senensis d. sect. 1. libros de rebus sacris, vel Ecclesiasticis tractantes in canonicos, & apocryphos dividit rursus canonicos esse, vel primi ordinis, vel secundi asseverat. Primi ordinis sunt, qui semper in Ecclesia ut Divini recepti sunt, nulloque tempore de eorum autoritate, ac fide infallibili dubitatum est, ut Pentateuchus Moysis, quatuor Evangelia, & alii; hosque ille protocanonicos appellavit. Ad secundum ordinem spectant libri illi, de quorum fide aliquando hæsitavit Ecclesia, sed labentibus sæculis sacrorum voluminum canonici sunt adscripti, ut liber Esther, Tobie, Judith, & alii, quos Senensis enumerat sub vers. Canonici secundi ordinis, ac Deuterocanonicos vocat. Hi antequam inter canonica volumina describerentur, Ecclesiastici dicebantur, primumque cathecumenis, quibus canonicorum librorum lectio non licebat, legi permittebantur. Ubi autem ab Ecclesia pro canonicis haberi coeperunt, non minus autoritatis ac fidei nati sunt, quam alii approbatione antiquiores, quos intra primum ordinem Senensis constituit, apud quem hæc omnia, & adimplatur P. Gregor. de Valent. de reb. Fidei hoc temp. controversis, in analysi Fidei Catholicæ lib. 8. cap. 5. vers. Porro libri, Gloss. Ordin. Bib. in princip. ubi de libris Canonicis, & non Canonicis, Pat. Stuar. ubi sup. Cornel à Lapide sup. Ecclesiastic. in prolegomen. cap. 1. vers. Suppono, Casp. Sanch. in Esth. prolegom. 4. n. 8.

Ad Num. I.

5 Libri Canonici sunt regula, ad quam Fidei dogmata examinandur, & ex eis sumuntur argumenta ad cunctas hæreses diluendas. Cornel. à Lapide in Pentateuch. de encomiis Sacra Scriptura, num. 20. Gloss. Ordin. ibidem, §. 1. Sixt. Senens. d. sect. 1. vers. Canonici, primi ordinis, & lib. 7. post princip. vers. Inter nefarias, Theatrum vitæ humanæ tom. 2. lit. C. pag. 67. sub verb. Canon. Quapropter hæretici adversus utrumque testamentum plura commentis sunt, quæ nefarias, & perniciosas hæreses dixit Senensis ubi proximè, à quibus sacra volumina præter ipsum vindicant Card. Bellarmin. lib. 1. de verb. Dei script. Cornel. à Lapide ubi proximè, sect. 2. ex n. 51. qui n. 20. demonstrat, sacra Scripturae usum ad plurima perutilem esse, ac necessarium. Sacra enim Scriptura, ait ille, sic à Spiritu sancto concinnè contexta est, ut omnibus locis, temporibus, personis, difficultatibus, periculis, morbis, malis pellendis, bonis accersendis, erroribus jugulandis, dogmatibus statuendis, virtutibus inferendis, vitiis propulsandis sese accomodat.

6 Ideo autem Canonici Libris quoad Fidei dogmata standum est, quia Deum ipsum authorem habent, ut statim comprobabitur; unde regula infallibilis sunt, juxta quam assertiones de Fide admitti, aut reprobari debent, ut fusc probat P. Suar. d. sect. 3. per tot. Idemque asseverandum est de traditionibus, quæ ex ipsa Scriptura perpetuò sunt in Ecclesia observatæ, quas libris Canonici quoad autoritatem æquiparat Tridentinum sess. 4. ubi August. Barbof. in remiss. Concil. & rectè ac late edocuit P. Suar. d. disput. 5. sect. 4. D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.

à princip. Azor. part. 1. lib. 8. cap. 4. P. Valent. d. lib. 8. cap. 6.

Ibi: Sunt etenim hujus generis Scriptura Divina.

7 Sacra Scriptura autoritate Spiritus sancti nittur, quo inspirante Evangelistæ, & alii canonicos libros scribere, quos amanuenses Sancti Spiritus vocat Maldonat. in Evang. præfat. cap. 2. vers. Manichei. Dei iis luculenter ex D. Gregorio ac Theodoro Cornel. à Lapide sup. num. 58. ita differit: *Lingue & manus horum Sacrorum Scripturam nihil aliud fuerunt, quam calami ejusdem Spiritus sancti, adeo non tam ipsi Scriptorum diversi, quam unius scriptoris diversi calami fuisse videantur.* Unde P. Suar. d. sect. 3. num. 3. sic definit sacram Scripturam, quod sit scripta instinctu Spiritus sancti distantis non tantum sensum, sed etiam verba. Quod ultimum num. 4. copiosè demonstrat ejusdem sacrae Paginae testimoniis. Hæc autem veritas, quod Spiritus Sanctus sit author, qui inspiravit quicquid in canonicis voluminibus homines scriptum reliquere, est de Fide, & habetur Petri 2. canon. cap. 1. ibi: *Non voluntas humana, sed Spiritu Sancto inspirante loquuti sunt sancti Dei homines.* Trident. sess. 4. & alibi, ut videre est apud P. Suar. d. sect. 3. num. 3. & 4. Atque ita in confesso est omnibus Catholicis autoritatem Divinam sacris Scripturis inesse: quod præter hic laudatos observant Azor. Instit. Moral. part. 1. lib. 8. cap. 1. vers. Undecimò quaritur, Pat. Valent. d. cap. 5. vers. Quoad primum, & vers. Ceterum, Sixt. Senens. in Bibliotheca Sancta, lib. 1. sect. 1. in princip.

Hinc quondam libri sacri in tanta veneratione 8 habebantur, ut in templis duo secretaria existerent à dextro, sinistroque latere absidis, in quorum altero sacrosancta Eucharistia asseverabatur, in altero sacra Scripturae divini codices recondebantur, Similiter Judæi in Synagogis Biblia deposita religiosissime observant. Cornel. à Lapide sup. num. 4. Ethnici quoque ea volumina, quæ divina, & sacra credebant, reverenter publicæ custodiæ tradiderunt. Sic Romani Sibyllæ codicem Duumviris primò, deinde decem, aut quindecim, qui pro temporum varietate sacris faciendis præfecti sunt, custodiendum commiserunt. Theatrum vitæ humanæ tom. 2. lit. D, pag. 230. vers. Duumviro.

Ibi: Has Canonicas appellamus non alia ratione.

9 Libri Scripturae sacrae duplici ratione Canonici nuncupantur: tum qui ab Ecclesia in Canonem seu catalogum relati sunt: tum quia ipsi sunt regula infallibilis ad ea, quæ ad Fidem spectant discernenda, sicut assertum est supra, num. 5. Canon enim idem est ac regula, cap. 1. 3. distinct. ubi Barbof. in collect. num. 1. D. Isidor. lib. 6. etymalog. cap. 16. Valcarcer. in d. cap. 1. Calepin. verb. Canon, Lexic. Calvini eod. verb. vers. 1. Sic Jus Pontificium vulgò Canonicum vocitatur, à sacris Canonibus, seu regulis, quibus homines ad rectè vivendum, & spirituale bonum diriguntur. August. Barbof. in collect. ad cap. 2. n. 2. 15. dist. Theatrum vitæ humanæ tom. 2. lit. C, pag. 67. vers. Quæ deinde. Sic animadvertit P. Becan. in analog. veter. ac novi Testamenti, cap. 1. q. 1. num. 1. per hæc

hæc verba: *Suppono, libros Scripturæ vocari Canonicos à Canone. Canon autem duo significat: primò normam, seu regulam, quam sequimur: secundò catalogum, seu numerum aliquarum rerum. Utrouque sensu libri Scripturæ vocantur Canonici. Priori quidem, quia continent normam, seu regularem, quam in Fide & moribus sequi debemus. Posteriori, quia in catalogum librorum divinarum relati sunt. Secundum quæ D. Covar. debet intelligi; nam ex approbatione Ecclesiæ, ac descriptione in catalogo sacrorum voluminum, provenit ut libri utroque sensu Canonici dicantur; neque enim essent regula ad Fidei dogmata, nisi Divini per Ecclesiam definirentur, ut patet ex præmissis supra, num. 4. Nec in canone sacrorum codicum liber aliquis reperiri, posset, nisi ab ipsa Ecclesia recenseretur, sicut statim numero proximo constabit.*

Ibi: Siquidem Ecclesia juxta sensum.

IO Est penes Ecclesiam potestas definiendi, seu declarandi, qui libri pro Canonicis sint habendi, cujus quoad hoc judicium nulli fallibilitati subicitur ob Spiritu Sancti assistentiam, quæ in hujusmodi definitione ceu ad Fidem spectante intercedit. Ita tenent Card. Baron. *Annal. tom. 1. anno 44. num. 45.* Azor. *sup. d. lib. 8. cap. 1. vers. Decimo queritur*, P. Valentia *ubi sup. d. cap. 5. vers. De secundo autem puncto*, Becan. *d. quest. 1. num. 2.* Sixt. Senens. *d. sect. 1. à princip. Maldon. in Evangel. præfat. cap. 2. vers. Offendi solent.*

II Ex nuper præactis liquidò apparet, estque apud Catholicos de Fide, nihil erroris, vel mendacii in hujusmodi codicibus sacris, quos Ecclesia in canone refert, posse reperiri: quod procul dubio compertum habetur quoad originalia volumina eo idiomate scripta, quo eorum auctores usi fuere. At quæstionis est, utrum in versionibus Latinis, vel aliis traductis inscitia, vel incuria aliquid mendosum, live erroneum existat? Et licet aliqui distinxerint inter ea, quæ ad Fidem & mores spectant, ac cætera, asseverandum tamen est absolute, nullum vitium in vulgata editione Latina latitare, quia hæc approbatur simpliciter. Trident. *sess. 4. & cum lex non distinguat, nec nobis distinguere licet, l. De pretio 10. ff. de public. in rem act.* Etenim sicut Spiritus Sanctus inspiravit ea quæ sacrorum librorum auctores scripsere, ita etiam traductis calammum duxit, ne in errorem aliquem laberetur. Ita Pat. Suar. *sup. d. disp. 5. sect. 3. num. 10.* Valent. *ubi proximè, vers. Jam verò post. Concilium*, Azor. *d. lib. 8. cap. 3. vers. Quarto queritur*, Sixt. Senens. *in Biblioth. sancta, lib. 8. ad fin. num. 10.* ubi observat aliquos in editione hac defectus accidentales notari, ut solæcismos, barbarismos, & alia hujuscemodi; substantialem verò nullum inveniri, idest, mendacium, aut errorem. Estque animadvertendum, quòd licet Concilium veterem vulgarem editionem Latinam probet, non ideo tamen Hebraicæ, vel Græcæ autoritatem detrahit. August. Barbofa *in remission. Concil. de sess. 4. num. 7.*

Ibi: Utriusque enim autoritas est à Christo.

12 Sacrorum voluminum autoritatem infallibilem à Deo dimanare, aperte ex traditis nuper à

num. 6. patet. Potest tamen dici (etsi hæretici per horrescant) eorum fidem, & certitudinem quoad nos esse ab Ecclesia profectam, quatenus declarat, qui libri inspirante Spiritu Sancto sint scripti, ut illis infallibiliter credere teneamur, prout nobis præcipitur in Trident. *d. sess. 4. Quæ rectè monet Maldonat. in Evang. præfat. cap. 2. ad fin. vers. Offendi solent.*

Rursus licet Ecclesiæ autoritas pluribus sacrae Paginae testimoniis demonstraretur, ut *Matth. cap. 16. ibi: Et super hanc petram edificabo Ecclesiam meam*, D. Paul. *1. ad Timoth. cap. 3. sic: Ecclesia est columna, & firmamentum veritatis*, & alibi frequenter; non ideo tamen ea autoritas à canonicis codicibus, sed à Deo, à quo Ecclesia instituta fuit, procedit. P. Suar. *de fide, disput. 3. sect. 10. num. 10. & disp. 9. sect. 2. num. 6.* Deus enim per Ecclesiam testificatur, quod ipsa definit. Idem Suar. *d. disp. 3. sect. 11. num. 11.* Omnesque Ecclesiæ sanctiones sunt accipiendæ tanquam Dei ipsius, Petri ore firmatæ. B. Joan. Capistran. *tract. de Papa, Concilii, sive Ecclesiæ auctorit. in princip. tom. 13. Card. Tusch. tom. 3. lit. E. concl. 3. num. 21. ibi: Quod ab Ecclesia, vel Papa fit, dicitur fieri à Deo.* Unde autoritas Ecclesiæ Divina censetur, etsi per homines exercetur, *extravag. Unam sanctam, de majorit. & obedient. in commun. & ibi August. Barbofa in collectan. num. 1. post gloss. verb. Est autem, Marta de jurisdict. part. 1. cap. 9. cum seqq.* Etenim cum Christus suæ Ecclesiæ sit caput, D. Paul. *Coloss. cap. 1. ibi: Ipse id est, Christus, est caput corporis Ecclesiæ: & Clem. univ. in princip. de iurjurand. d. extravag. Unam sanctam, in princip. ubi Glossa, & Barbof. sup. Card. Baron. *Annal. in apparat. num. 2. Spondan. in ejus Epitom. tom. 1. anno 33. num. 6. Cardin. Tusch. d. lit. E. concl. 2. in fin. & concl. 3. num. 1. Marta sup. cap. 12. num. 1. firmamen, seu fundamentum, D. Paul. 1. ad Corinth. cap. 3. ibi: Fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id, quod positum est, quod est Christus Jesus.* B. Joan. Capistran. *sup. num. 2. Spondan. ubi proximè, quam ille se nunquam derelicturum spondit, Matth. cap. 28. ibi: Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi: idè quicquid in Ecclesia potestatis, vel autoritatis est, id totum à suo capite, firmamento, & authore, Christo scilicet provenit, quod ultra laudatos jam observare Azor. institut. moral. part. 1. lib. 8. cap. 1. vers. Decimo queritur, August. Barbofa de potestate Episcopi, part. 1. tit. 1. cap. 1. num. 5. Spondan. ubi sup. Gregor. de Valent. sup. lib. 6. c. 6. versic. Septimò, maximum pondus.**

Ex quibus, junctis iis quæ sunt præmissa n. 6. 14 & 12. liquidò constat autoritatem Ecclesiæ, & sacrorum voluminum à Deo proficisci, suamque originem ducere. Unde nec Ecclesia sacrae Scripturæ, nec hæc illi autoritatis aliquid originaliter confert, sed tantum declarationem, & testimonium de illa, quam Deus præstitit, apud homines exhibet. Et sic à D. Covar. in præsentis docemur.

Ibi: Sed & judiciali auctoritate.

Ecclesia dum codicem quemquam canonicum 15 decernit, se tanquam judicem gerit, imperans, ut illi omnino fides adhibeatur, quo veritas infallibilis continetur, sicut cavetur Trident. *sess. 4.* Ita Azor. *d. vers. Decimo queritur*, & alii quos dedimus sup. n. 10.

Ibi:

Ibi: Per traditionem erudita.

16 Sic Sixt. Senensis in Bibliotheca sancta, lib. 1. sect. 1. in princip. ait libros esse Canonicos, qui secundum majorum traditionem per ipsum Spiritum sanctum ad eruditionem nostram divinitus inspirati creduntur. Et sacras inter traditiones hæc recensetur, *Qui libri sunt canonici*, ut videre est apud Azor. *part. 1. lib. 8. cap. 4. vers. Quintò queritur*, P. Gregor. de Valentia *tract. de reb. Fidei hoc temp. controversis, in analysi Fidei Catholicæ, cap. 6. num. 1.* Quam traditionem amplectitur Ecclesia, ipsaque eruditur, ac ducitur, ut D. Covar. admonet, dum libris canonicis fidem & autoritatem sua approbatione quoad nos accommodat. Pat. Suar. *de Fide, disp. 5. sect. 4. num. 9.* P. Valent. *d. lib. 8. cap. 3. vers. De secundo: Etenim quemadmodum agnoscimus ex traditione opera Plutarchi, Aristotelis, vel Homeris à suis auctoribus edita, sic per traditiones credimus sacrae Scripturæ codices divinos esse, qui Spiritu Sancto inspirante hominum manibus conscripti sunt.* Sixt. Senens. *sup. lib. 7. in principio, versic. Primum contra Faustum.*

17 Quantam fidem hujusmodi traditionibus adhibere teneamur, obiter præmissis supra, n. 6. ubi Auctores consulendos præstitimus. Illud proculdubio verum, eum hæreticum censeri, qui illas despexerit, aut eisdem non crediderit, Farin. *de hæres. q. 178. §. 1. num. 10.* Guttier. *de delict. q. 32. num. 22.* contra Ecclesiæ decreta in Synodo Constantin. *act. 10. in Nicæn. II. act. 1. & Trident. d. sess. 4.*

18 Hic meminisse oportet eorum, quæ sunt supra, num. 4. nam non de omnibus libris, quos hodie canonicos Ecclesia definiendo veneramus, traditio universalis, ac consilans existit, ideoque nec nomen Canonicorum meruerunt ante Ecclesiæ approbationem, & declarationem, ut notavimus ibi: tamen olim pro majori & potiori parte in Ecclesia canonici putabantur, P. Valent. *d. cap. 3. vers. Nec verò Sectarii.* Quam traditionem juxta magis communem, ac potiore Sanctorum Patrum sententiam amplexa Ecclesia, eos libros qui antea dubiæ fidei apud homines habebantur, sacris voluminibus adjecit, in quo ob Spiritu Sancti infallibilem assistentiam minimè labi in errore potuit, secundum tradita num. 10. Et licet hujusmodi libris opus fuerit Ecclesiæ autoritate, ut pro canonicis reciperentur, non ideo tamen existimandum est, eadem non indiguisset etiam alia volumina sacra, quæ semper integram fidem ex traditione obtinuerunt, ut Evangelia, & Pentateuchus Moysis; quia eis fides ut canonicis non adhiberetur, nisi Ecclesia eos ut tales reciperet, ipsisque usæ ad dogmata Fidei stabilienda, & hæreses confutandas veterem traditionem comprobaret. Unde D. August. *lib. unic. cont. epist. Manichei*, quem paulò ante D. Covar. laudavit, proficitur se nec Evangelio crediturum, nisi Ecclesiæ autoritate commoveretur, Nec enim ullis traditionibus assensum fidei præstare tenemur, nisi fuerint in Ecclesia receptæ, & observatæ. P. Suar. *d. disp. 5. sect. 4. num. 7.*

Ad Num. 2.

19 Est apud Theologos frequens, & indubitata conclusio, quam D. Covar. in præsentis nos docet, nempe nec Ecclesiam, nec Summum ejus Antistitem posse novos, Fidei articulos introduce-

re, aut statuere aliquam propositionem de fide tenendam, quæ antea talis non esset. Ita P. Suar. *de Fidei disp. 3. sect. 11. num. 4.* P. Valent. *d. lib. 8. cap. 3. vers. Jam verò.* P. Hurtad. de Mendoza *tract. de Fide, disp. 7. sect. 3. §. 80.* nam ut hic ait eadem *disp. sect. 2. num. 17.* Ecclesiæ definitio non est divina revelatio, sed revelationis testimonium. Quid autem operetur autoritas Ecclesiæ declarantis aliquid de Fide, tradidit ex Molina P. Suar. *ubi proximè.* ibi: *Quod si inquiratur, quid nobis conferat Ecclesiæ definitio, respondet (scilicet Molina,) ut nobis certò constet, illud esse de Fide certum, saltem mediatè: nam Spiritus Sanctus non assistit Ecclesiæ, ut aliquid efficiat de Fide, quod antea non erat, sed ut non erret quando declarat, quid sit de Fide mediatè, vel immediatè.* Idem Suar. *d. sect. 11. num. 11. in fin. asserit, Ecclesiam sua definitione efficere, ut aliquid sit nunc de explicita & formali Fide, quod antea non erat.*

Verum hac restringenda sunt ad Fidei nostræ 20 articulos ac mysteria, alias enim contingere potest, ut nunc post Ecclesiæ definitionem aliquid de Fide sit tenendum, quod ante illam non erat, ut observat P. Valent. *sup. d. cap. 3. vers. Jam quod,* cujus assertiois exemplum expendit in Sanctorum canonizatione; nam juxta veram, ac communem sententiam, quam plurimorum autoritate comprobavimus supra *lib. 1. cap. 10. n. 49.* Pontifex in illa errare non potest, quo admisso post Ecclesiæ definitionem est de Fide eum æterna beatitudine gaudere, quem ipsa in numerum Sanctorum retulit, quod quidem antea tale non erat. Aliud præterea exemplum hujus veritatis adduci posset de libris sacris, qui aliquando canonici non habebantur; etenim postquam constituti sunt intra canonem divinarum voluminum, est de Fide illos Spiritu Sancto dictante conscriptos esse, infallibilemque veritatem continere, quod ante Ecclesiæ approbationem de Fide non fuit. Vide infra, num. 22.

Ibi: Ecclesia verò licet non possit facere, quod quadam, &c.

Eadem ratione, qua Ecclesia nequit efficere ali- 21 quid de Fide, quod ad illam antea non spectabat, non valebit decernere propositionem aliquam esse hæreticam, quæ prius hæresim non continebat; quia de natura hæresis est, quod opponatur Catholicæ veritati. Farinac. *d. §. 1. num. 3. cum seqq.* Sanch. *in Decalog. lib. 2. cap. 7. à princ. & cum pluribus aliis est prænotatum supra, lib. 3. cap. 1. num. 7.* Unde ut assertio quævis hæretica constituitur nunc, quæ talis antea non erat, necessariò desideratur, quod Ecclesia propositionem contrariam de Fide definiat, cui ista adversetur: hoc Ecclesia efficere non valet; ergo neque illud, idest hæreticam assertioem aliquam decernere, quæ Fidei Catholicæ non opponeretur. Et hanc conclusionem cum D. Covar. sustinent Guttier. *d. q. 32. num. 45.* Param. *de Origin. & progressu S. Inquisitionis, lib. 3. tit. de hæres. n. 14.*

Hæc autem resolutio eidem limitationi subji- 22 cienda est, cui præcedentem subjecimus sup. n. 20. nam qui ante canonizationem cujusvis Sancti asserveret eum æternæ damnationi deditum, hæresim non contraheret; secus si postea supposita doctrinâ, quod error Pontificis in his intervenire nequit. Similiter hæretica propositio non esset, quod libri Esther, Tobiae, & alii, qui dubiæ fidei habebantur, divina carebant autoritate an-
H h 3 tequam